

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
Комунального закладу «Харківська
обласна Мала академія наук
Харківської обласної ради»
(протокол № 1 від 02.09.2024)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора Комунального
закладу «Харківська обласна
Мала академія наук
Харківської обласної ради»
від 02.09.2024 № 59

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА
ОБЛАСНА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ» (далі – Положення) визначає засади забезпечення академічної доброчесності в освітній діяльності КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ» (далі – КЗ «Харківська обласна МАН»), а також підстави й порядок притягнення до відповідальності учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників) за вчинення порушень академічної доброчесності.

1.2. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції». Документ також відповідає основним принципам та положенням Статуту, Колективного договору, Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та Правилам внутрішнього трудового розпорядку в КЗ «Харківська обласна МАН».

1.3. Мета Положення полягає в дотриманні високих професійних стандартів та забезпеченні якості освіти, побудові відкритих, щирих, гуманних та чесних взаємин (комунікацій) між педагогічними працівниками та здобувачами позашкільної освіти для досягнення максимального освітнього ефекту та підвищення довіри до результатів навчання, зростання авторитету закладу.

1.4. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу: здобувачів освіти та їх батьків чи осіб, які їх замінюють, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників, які перебувають у трудових та інших договірних відносинах (наймані працівники, особи, які працюють за договором тощо).

1.5. Дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу гарантує довіру, прозорість та якість освітньої діяльності.

2. ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження освітньої, наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, попередження порушень освітнього процесу.

2.2. Для забезпечення академічної доброчесності в закладі необхідно дотримуватися наступних принципів:

- демократизму;
- законності;
- верховенства права;
- соціальної справедливості;
- пріоритету прав і свобод людини і громадянина;
- рівноправності;
- гарантування прав і свобод;
- науковості;
- професіоналізму та компетентності;
- партнерства і взаємодопомоги;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості і прозорості;
- відповідальності за порушення академічної доброчесності.

2.3. КЗ «Харківська обласна МАН» здійснює свою діяльність окремо від політичних уподобань, партій, релігійних об'єднань та рухів у будь-якій формі організації.

2.4. Дотримання академічної доброчесності *педагогічними працівниками* передбачає:

- дотримання норм Конституції України;
- дотримання норм чинного законодавства України у сфері освіти;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- дотримання норм законодавства України про авторське право;
- повагу до осіб, які здобувають освіту, до їхніх батьків та осіб, які їх замінюють, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, ставлення до релігії, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин;
- об'єктивне та неупереджене оцінювання знань та вмінь здобувачів позашкільної освіти;
- урахування в освітній діяльності індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;
- якісне, вчасне та результативне виконання своїх функціональних обов'язків;
- впровадження в педагогічну діяльність інноваційних методів навчання;
- підвищення кваліфікації відповідно до вимог законодавства;
- дотримання правил посилення на джерела інформації в разі використання відомостей, написання методичних матеріалів, статей та наукових робіт тощо;

- нерозголошення конфіденційної інформації, інформації з обмеженим доступом та іншого виду інформації відповідно до вимог законодавства у сфері інформації;
- надання достовірної інформації;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами позашкільної освіти;
- уникання приватного інтересу та конфлікту інтересів;
- несення відповідальності за порушення академічної доброчесності;
- негайне повідомлення адміністрації КЗ «Харківська обласна МАН» у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу захищеним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам.

2.5. Дотримання академічної доброчесності здобувачами позашкільної освіти передбачає:

- дотримання норм Конституції України;
- дотримання норм чинного законодавства України у сфері освіти;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- дотримання норм законодавства України про авторське право;
- повагу до педагогічних працівників;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- подання на оцінювання лише самостійно виконаної роботи, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;
- повагу честі й гідності інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від власних переконань;
- присутність на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- використання в навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації;
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- нефальсифікацію або нефабрикування інформації, результатів досліджень з їх наступним використанням у роботі (науково-дослідницькій);
- непропонування хабара за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності;
- несення відповідальності за порушення академічної доброчесності.

3. ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ВИДИ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

3.1. Порухеннями академічної доброчесності згідно зі ст. 42 п. 4 Закону України «Про освіту» є:

- академічний плагіат;
- академічне шахрайство;
- виконання на замовлення та (або) продаж академічних текстів (контрольних робіт, наукових досліджень);
- порушення методики виконання досліджень;
- академічна фальсифікація та фабрикація – публікація вигаданих результатів досліджень, будь-яких даних з питань освітнього процесу;
- приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів; наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту;
- академічний обман;
- академічне хабарництво;
- конфлікт інтересів;
- приватний інтерес;
- службова недбалість;
- зловживання впливом.

3.2. **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства, без належного оформлення посилань.

Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень. Перевірці на академічний плагіат підлягають: навчальні, науково-методичні праці (навчальні посібники, конспекти занять та виховних заходів, що готуються до друку, рукописи статей, тези доповідей, які надсилаються до редакцій фахових видань).

Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють заступники директора.

Форми академічного плагіату:

- використання у власному творі чужих матеріалів (зображень, тексту), у тому числі з мережі Інтернет, без належних посилань;
- цитування матеріалу, створеного іншою особою, як опублікованого, так і ні, без належного дотримання правил цитування;
- спотворене представлення чужих ідей, їх синтез або компіляція з першоджерел;

– представлення в якості власного твору (есе, дослідницької роботи, творчого проєкту, тез, статті тощо) матеріалу, що був отриманий з Інтернету або від третіх осіб в обмін на фінансову винагороду / послугу чи соціальні зв'язки.

3.3. Академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є:

- посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;
- використання під час контрольних робіт заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;
- повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної тощо);
- повторна публікація своїх наукових результатів;
- захист науково-дослідницької роботи іншою особою.

3.4. Академічний обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

3.5. Академічне хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі. У свою чергу, неправомірна вигода – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

3.6. Конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, у якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

3.7. Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

3.8. Службова недбалість – невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб.

3.9. **Зловживання впливом** – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави.

3.10. За порушення правил академічної доброчесності *педагогічні працівники* притягуються до таких форм відповідальності:

- дисциплінарна;
 - відмова у встановленні педагогічної категорії чи присвоєнні педагогічного звання;
 - позбавлення встановленої педагогічної категорії чи присвоєного педагогічного звання;
 - відмова в поданні на присвоєння педагогічного звання;
 - відмова в поданні на нагородження заохочувальними відомчими відзнаками;
 - позбавлення премії;
 - інші форми відповідно до вимог чинного законодавства України.
- Порушення норм цього Положення може передбачати накладання санкцій, зокрема звільнення з КЗ «Харківська обласна МАН» за поданням Комісії з питань академічної доброчесності.

3.11. За порушення правил академічної доброчесності *здобувачі позашкільної освіти* притягуються до таких форм відповідальності:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання;
- повторне написання науково-дослідницької роботи з іншої теми;
- у разі виявлення академічного плагіату робота учасника конкурсу-захисту анулюється;
- у разі повторних випадків учасник не допускається до участі в конкурсах, олімпіадах, турнірах тощо.

4. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. З метою виконання норм цього Положення в КЗ «Харківська обласна МАН» створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

4.2. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції адміністрації КЗ «Харківська обласна МАН» щодо накладання відповідних санкцій.

4.3. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством у сфері освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом, Колективним договором, Правилами внутрішнього розпорядку, Положенням про внутрішню систему забезпечення

якості освіти в закладі та іншими нормативними (локальними) актами та цим Положенням.

4.4. Склад Комісії затверджується наказом директора «Харківська обласна МАН» за поданням педагогічної ради. Строк повноважень Комісії становить 3 роки. До складу Комісії за посадами входять: заступник директора з методичної роботи, заступник директора з навчально-виховної роботи, завідувачі відділів, методисти дослідницько-експериментального відділу. До роботи Комісії можуть бути залучені керівники гуртків відповідного наукового відділення або зовнішні експерти з питань, що розглядаються, з правом дорадчого голосу.

4.5. Будь-який працівник КЗ «Харківська обласна МАН», здобувач позашкільної освіти КЗ «Харківська обласна МАН» може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, внесення пропозицій або доповнень.

4.6. Комісія зі свого складу обирає голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

4.7. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у строки, визначені планом роботи, та позачергові, що скликаються протягом 5 днів для вирішення оперативних та нагальних питань. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

4.8. Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує голова та секретар.

4.9. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед педагогічною радою КЗ «Харківська обласна МАН».

4.10. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення чи підготовки про можливість такого порушення, повинен звернутися до голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (прізвище, ім'я, по батькові, контактні дані: адреса, телефон, місце роботи/навчання, посада/клас чи гурток, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісія не розглядає.

4.11. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення Кодексу академічної доброчесності.

4.12. За результатами проведених засідань Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення норм цього Положення. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються директору для подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

4.13. Повноваження Комісії:

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм цього Положення та готувати відповідні висновки;
- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні й програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики педагогічних працівників та здобувачів позашкільної освіти;
- ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню діяльність КЗ «Харківська обласна МАН»;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення;
- інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних (локальних) актів КЗ «Харківська обласна МАН».

5. ЗАХОДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ФАКТІВ ЇЇ ПОРУШЕННЯ

Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в КЗ «Харківська обласна МАН» використовується наступний комплекс профілактичних заходів:

- інформування здобувачів позашкільної освіти, педагогічних працівників та батьків про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;
- заохочення до участі в освітніх заходах з академічної доброчесності, які організовує НЦ «МАНУ»;
- проведення роз'яснювальної роботи, виховних бесід із здобувачами позашкільної освіти з питань інформаційної діяльності КЗ «Харківська обласна МАН», правильності написання науково-дослідницьких, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- ознайомлення здобувачів позашкільної освіти й педагогічних працівників із цим Положенням та «Путівником з академічної доброчесності для позашкілля»;
- розповсюдження методичних матеріалів;
- сприяння перевірці науково-дослідницьких, творчих робіт на предмет академічного плагіату.

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення затверджується рішенням педагогічної ради КЗ «Харківська обласна МАН» та вводиться в дію наказом директора.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням педагогічної ради КЗ «Харківська обласна МАН» та вводяться в дію наказом директора.

6.3. Положення доводиться до відома всіх працівників під час прийому на роботу.

6.4. Положення розміщується на офіційному сайті КЗ «Харківська обласна МАН».